

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 50 lir

TRST, nedelja 18. avgusta 1963

Leto XIX. - Št. 195 (5570)

Drugi Kongo

V Kongu, o katerem se v mednarodnih krogih do sedaj ni mnogo govorilo, t.j. v brazzavilskem Kongu, bivši francoski koloniji, so nastali veliki neredi. Predsednik republike, katoliški duhovnik Fulbert Julu, je razglasil obredno stanje ter prevzel nadzorstvo nad civilno in vojaško oblastjo. Do neredov je prišlo, ko so sindikati razglasili splošno stavko z zahtevo, da se izvede v vladi temeljite spremembe, čemur naj sledi temeljita sprememba vse vladne politike. Toda kmalu zatem, ko je Julu sporočil, da je prevzel civilno in vojaško oblast, ga je vojska odstavila ter imenovala začasno vlado. Nova vlada je bila sestavljena po dolgi posvetovanjih med sindikalnimi predstavniki in predstavni ki vojske. Nova vlada je razglasila splošno amnestijo za politične kaznjence, napovedala nove volitve in sporočila, da bo ostala v afriških organizacijah, v katerih je vključena.

Potem ko je prišlo do novih spopadov med demonstranti in vojsko, je Julu poklical na pomoč francoske vojske. Vendar pa mu niti to ni pomagalo, da bi se obdržal na oblasti. Ze v začetku krize v sosednem Kongu, bivši belgijski koloniji, se je duhovnik Julu pojavil kot nasprotnik neodvisne vlade Lumumbe in odkrit pristaš katarske secesije in vseh tistih mednarodnih kolonialnih činiteljev, ki so to secesijo navdihovali in podpirali. Od tedaj je režim v Brazzavillu bil na skrajni desni skupine bivših francoskih kolonij, Francoski novokolonialni činitelji so našli zelo ugodna tla ob predsedniku Juluju. Poleg pozicij v gospodarski in vojski, ki jih Julu ohranil v svoji bivši koloniji vpliv v upravi in vojski.

Brazzavilski režim se je zelo kompromitiral tudi s svojim stališčem do portugalskih kolonialistov. Predsednik Julu, ki sicer niti ne skriva, da si dopisuje s fašistom Salazarjem, je začel pred kratkim izjavljati, da je portugalski diktator pripravljen nuditi Angoli in drugim portugalskim kolonijam neodvisnost, ter da Angolcem in drugim ni treba voditi oboroženo protikolonialno borbo. Tako stališče se ni moglo tolmачiti drugače nego upiranje osvobodilni borbi ljudstva pod portugalskim jarmom.

Vzporedno s tako mednarodno usmeritvijo je režim kaj malo storil doma, da reši socialna vprašanja, ki so ostala neresena iz kolonialne dobe. Sindikalni voditelji so najbolj kritizirali vlado zaradi zelo razširjene korupcije in brezbriznosti za delavce, zaradi slabe gospodarske politike, ki ne nudi nobenih perspektiv za gospodarski napredek. Vlada se dolgo ni ozirala na vse te kritike. Toda ko je bila prisiljena, da to stori, je pred dvema mesecema začela — aretirati sindikalne voditelje in druge opozicionalce.

Vse to vladno početje je izzvalo vsestranski odpor in razširilo nezadovoljstvo med ljudstvom. To se je zelo drastično pokazalo letošnjega junija, ko je prišel na obisk Seku Ture. Povsod, kjer se je ta vidni pobornik dejanske afriške neodvisnosti pojavil v javnosti, so ga sprejeli z živeli Ture, dol z Julujem.

Protivladne demonstracije v preteklem tednu izhajajo torej iz dolgega procesa kopičenja nezadovoljstva prebivalstva. Ker so sindikati bili na vodstvu nezadovoljne množice, je to samo potrdilo, da je drugače maloštevilno delavstvo te gospodarsko nerazvite dežele politično najzrelejši domači faktor. To je tudi potrdilo, da gre za napredno akcijo proti režimu, ki vodi desničarsko notranjo in zunanjo politiko.

Režim je imel za seboj nekoliko tisočev vojakov in policajev, toda proti njemu večino prebivalstva. Zato je Julu, ko se je znašel v nevarnosti, zopet poklical na pomoč svojega glavnega inozemskega zaveznika, t.j. bivše kolonialne sile Francije. To dejanje samo na sebi dovolj zgovorno kaže, ki ni užival nobene podpore ljudstva.

Francoska intervencija pa je opredeljuje brazzavilski režim. nedvomno zadeva, ki gre preko brazzavilskega Konga, ker pomeni precedens. Prvikrat se je namreč v bivših francoskih kolonijah južno od Sahare zgodilo, da so poklicali na pomoč vojaštvo svojih bivših kolonialnih gospodarjev. S tem se potrjuje neokolonialni značaj francoske pomoči in navzočnosti (v večini držav tako imenovane afriško-madagaskarske zveze so francoska vojska oporišča v bivših kolonijah). Ta Julujev korak je še bolj podžgal njegove nasprotnike, in tudi vojska je videla v njem dejanje nezaupanja do nje ter je z Julujem obračunala.

Fulbert Julu je bil posvečen v katoliškega duhovnika leta 1946 ter je postal vikar župnije sv. Franciska v Brazzavillu. Leta 1954 je ustanovil "Demokratsko unijo za obrambo afriških interesov", in začel izdajati revijo "Cette semaine". Nekaj mesecev pozneje je postal župan Brazzavilla, l. 1957 je postal kmetijski minister francoskega Konga, leto dni pozneje pa predsednik vlade republike Kongo-Brazzaville. Leta 1959 je pozapril vse svoje politične nasprotnike in se imenoval za predsednika republike.

Predsednik nove kongoške vlade Hasemba-Debat pripada sicer Julujski stranki, toda njenemu levemu krilu. Prezgodaj je napovedoval kakršno koli spremembo v to ali ono smer. Ker pa novi predsednik vlade pripada levemu krilu stranke in ker napoveduje tudi nove volitve, je vsekakor pričakovati, da bo za vselej konec diktature, ki jo je uvedel Julu.

V zadnjem času so začeli na Siciliji večjo akcijo proti mafiji, ki je sicer dala že nekaj uspehov, vendar pa še vedno premla. Vprašanje je, ali so oblasti odločene iti do kraja in razkrinkati tudi zaščitnike voditelje mafije, ki so včasih tudi na odgovornih položajih. Velikopotezne čistke na terenu niso dovolj; treba je predvsem temeljito udariti tam, kjer so splošni tega zla, ter iskati krivce ne samo na Siciliji... Gornja slika kaže karabinjerje, ki zasledujejo mafije s policijskimi psi. Na spodnji sliki je skupina žen, ki objokuje sorodnika, ki so ga ubili mafijevci

Načela koeksistence

Glasilu ZKJ «Komunist» objavlja v svoji zadnji številki odgovor na vprašanje nekaterih čitateljev, kakšno je bistvo koeksistence, ker se ji v sodobnem političnem življenju posveča veliko pozornosti. Se posebej vprašujejo, ali obstoji koeksistence med socialističnimi državami, ali pa jo je mogoče izvajati samo med državami z različno družbenoekonomsko ureditvijo. Ker je odgovor zanimiv tudi za naše čitatele, ga v naslednjem objavljamo.

Politika koeksistence pomeni aktivno prizadevanje, da bi bili vsi mednarodni problemi, ki se danes kažejo v svetu, reševani na mirnem načinu z medsebojnim sodelovanjem vseh držav in ne s pomočjo sile. Koeksistence temelji na spoštovanju neodvisnosti, suverenosti, enakopravnosti in ozemeljske nedotakljivosti drugih držav in ne dopušča, da bi razlike v družbeni in politični ureditvi posameznih držav — pogojene z različnimi stopnjami razvoja — postale vzrok mednarodnih razpir. To spoštovanje svobodnega in neodvisnega razvoja vsake države in naroda je v bistvu priznanje objektivnega dejstva, da so danes v svetu ideološke, politične in družbene razlike med državami in narodi, da so neizogibne in da jih ni mogoče nasilno odpraviti, ne da bi bilo to usodno za vse človeštvo.

Nasilno odstranjevanje protislovij v današnjem svetu — začenši z različnimi ekonomskimi in ideološkimi sistemi do protislovij med razvitimi in nerazvitimi državami — bi pomenilo katastrofalno vojno, ki bi zaradi jedrskega orožja lahko v nekaj urah spremenila vso podobo sodobne civilizacije v ruševine.

Cepreev klasični marksizma niso nikjer eksplicitno govorili o politiki aktivne koeksistence, je mogoče iz njihovih del sklepati, da so se borili proti vojni kot mednarodni izjavi splošne zmage socialističnih sil na svetu. Poti in faze izgradnje socializma v posameznih državah sta imela Marx in Engels za tesno povezana s specifičnostmi vsake države in naroda. Poudarjala sta, da zmaganje proletariata ne more nobenemu tujemu narodu vsiliti nobene osrečitve, ne da bi s tem izpodkopaval svoje lastne zmage.

Lenin je v svojih teoretičnih delih in v praksi sovjetske mednarodne politike zelo jasno in dosledno zagovarjal ter izvajal osnovne smernice politike aktivne koeksistence med prvo državo socializma in kapitalističnimi državami. S persom in dejanji se je zavzemal za gospodarsko sodelovanje in miroljubno sporazumevanje s kapitalističnimi državami, poudarjajoč, da so — zaradi obstoja sovjetske države — prisiljene, v svojem lastnem interesu, da z njo sodelujejo, posebno na gospodarskem področju. Tudi kasnejša zgodovinska praksa je potrdila pravilnost takšnega Leninovega stališča.

Koeksistence torej med državami in narodi, ne pa tudi koeksistence med bloki, ker bi to pomenilo začasno prikrivanje nevarnosti pred novimi spopadi. Vojaški bloki in politika s pozicij sile so v nasprotju s popolno neodvisnostjo in suverenostjo narodov in držav, zavirajo širšo gospodarsko, kulturno in drugo sodelovanje med narodi.

Današnja stopnja razvoja proizvodnih sil, gibanje za narodno osvoboditev davčevladnih kolonialnih narodov, ublaževanje politične napetosti med velikimi silami ter nastajanje pogojev za končno zmago naprednih sil na svetu terjajo kar najbolj vsestranski razvoj politike aktivne in miroljubne koeksistence. Pred alternativno vojno ali mir, je politika aktivne koeksistence — tako piše v programu ZK — edina dejanska miroljubna politika, ki ustreza tudi sodobnim ekonomskim potrebam svetovnega gospodarstva kot celote. Prizadevanja za gospodarsko enotnost sveta — kot eden izmed smotrov socializma — je boj za odpravljanje kapitalistično-imperialističnih obojk mednarodne delitve dela, miroljubno in aktivno sodelovanje pa naj poveže vse države sveta tako na gospodarskem kot na kulturnem in znanstvenem področju. Vse to mora pripeljati do izginjanja delitve na bloke, do odstranjevanja razlik med razvitimi in nerazvitimi državami, omogočiti mora hitrejši razvoj socialističnih sil in končno zmago mednarodnega proletariata.

Koeksistence ne pomeni, kakor to pravijo kitajski dogmatiki, izkrljvanje razrednega boja. Nasprotno, omogoča, da se oblike razrednega boja proletariata v vsaki državi razvijajo po njegovih specifičnih pogojih. Naj bodo te oblike boja še tako večstranske — naj bi bile celo najostrejši oblik — nikoli ne bi smele prarasti v pustolovstvo izvajanja nove svetovne vojne.

Pojav razvoja socialistične družbe v mnogih državah po drugi svetovni vojni pomeni novo zvešiteto — danes bistveno za politiko aktivne koeksistence. Sile socialistične družbe so danes tako narasle, da lahko vplivajo na razvoj sveta kot celote, njihovo prizadevanje za ohranitev mira pa je prav boj za preprečitev prekritivne koeksistence z rušilno vojno.

Vpliv socialističnih držav na razvoj mednarodnih odnosov je čutil predvsem pri uvojanju novih demokratičnih in socialističnih elementov v sodelovanje med narodi z medsebojnim upoštevanjem zakonitosti razvoja vsakega izmed njih, z zloščevanjem svetovnega gospodarstva in mednarodne delitve dela, odpravljanjem ekonomskega izkoriščanja in organizirane pomoči premalo razvitim državam itd. Vse to pomeni objektivno nastajanje pogojev za razvoj takšnih mednarodnih odnosov v katerih se bo na vseh področjih gospodarskega in kulturnega življenja — pa naj bo kapitalističnih ali socialističnih držav — pospešil notranji družbeni razvoj ter okrepile socialistične in demokratične sile na svetu.

To sodelovanje med državami,

(Nadaljevanje na 2. strani)

DANES

Med glavnimi novicami večernjega dne je sporočilo iz Madrida, da je krivnik Franco dal usmrtili še dva antifašistična borce. Ta nov Francov zločin je izzval val ogorčenja med svobodoljubnimi ljudmi vsega sveta.

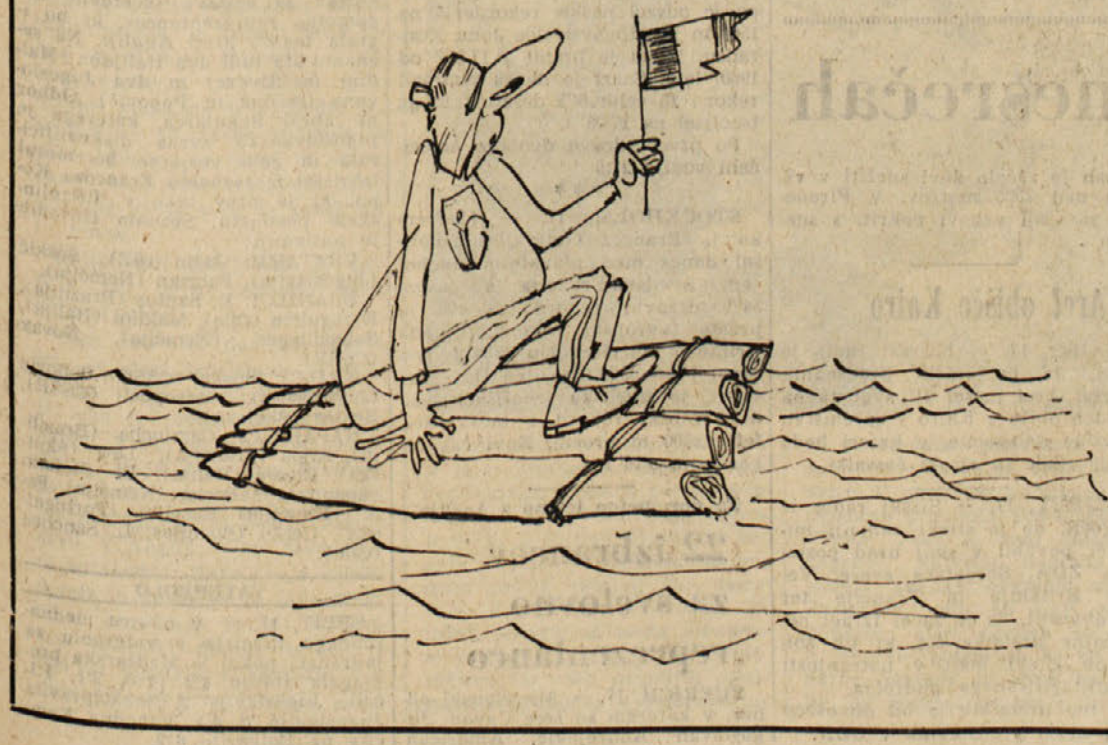
V Brazzavillu, kjer je bil predsednik Julu prisiljen odstopiti, je bilo večer mirno. Po prvih izjavah novega predsednika vlade ni bilo drugih poročil o nadaljnjem razvoju dogodkov. Nova poročila pa prihajajo iz Južnega Vietnam, kjer Diemove oblasti preganjajo budiste. Velika budistična organizacija na Cejlonu je poslala papežu hrzjavko, s katero ga poziva, naj posreduje pri svojem duhovnem podložniku, da ustavi to preganjanje. Cejlonska vlada pa je sporočila, da bo zadevo postavila pred skupščino OZN.

V Washingtonu bodo razpravo v senatu za ratifikacijo moskovske pogodbe nadaljevali v ponedeljek. Mnogi nasprotniki pogodbe si na vse načine prizadevajo, da bi odbritev zavlekli, ker se pač zavedajo, da je ne bodo mogli preprečiti. Tudi v Bonnu nadaljujejo spletke, da bi pri novih pogajanjih med Vzhodom in Zahodom preprečili nadaljnji pozitivni razvoj.

Precejšnje nezadovoljstvo je v Moskvi izzvalo sporočilo o sporazumu med ZDA in Kanado o dobavi ameriških jedrskih konic kanadski vojski. S tem v zvezi ugovarja moskovska «Pravda», da to kaže, da imajo blazni elementi stran oca na se vedno trdne pozicije in si prizadevajo, da bi politika ZDA in Kanade nadaljevala po poti hladne vojne.

Na drugi strani pa se z velikim zanimanjem pričakuje obisk Hruščova v Beogradu zlasti, ker se tako Hruščov kakor Tito neumorno zavzemata za ohranitev mira in za plodno mednarodno sodelovanje.

Po podpisu moskovske pogodbe

Včeraj sta padli še dve žrtvi fašističnega režima v Španiji

Na smrt obsojena anarhista Granada in Delgado sta bila usmrčena po srednjeveškem načinu

MADRID, 17. — Predstavnik vlade je danes sporočil, da sta bila Francisco Granada Gato in Joaquín Delgado Martinec davi usmrčena, potem ko ju je vojaško sodišče obsodilo na smrt. Smrtno kazen so izvršili z zadušitvijo obsojencev v zaporu Carabache.

V Španiji še vedno uporabljajo posebno napravo, s katero zadušijo navadne zločince, ki jih obsodijo na smrt. Obsojenca so obtožili, da sta izvršila več atentatov, od katerih enega v policijskih uradih. Protifrancova tajna anarhistična organizacija je objavila sporočilo, v katerem pravi, da usmrčena anarhista nista izvršila dejanj, za katera so ju obsodili na smrt. Sporočilo so poslali tujim dopisnikom v Španiji. V njem pravi: «Iberijski osvobodilni svet» (tajna anarhistična gibanje): «Oseba ali osebe, ki so izvršile dejanja 29. julija, so še

proste in niso bile aretirane.» Izjava dodaja, da Delgado in Granada nista imela nič opraviti z omenjenimi atentati.

V zvezi z usmrčitvijo omenjenih anarhistov je ravnatelj socialističnega glasila «Avanti» v Rimu Pieraccini izjavil: «Ponovno se je Francova diktatura omdela s krvjo. Usmrčitev dveh mladih anarhistov, ki so jo izvršili celo po srednjeveških metodah, dokazuje, kako se Francovi režim čuti šibak, kako se vedno bolj pomika do skrajne obrambne črte zatiranja in terorja. Mi socialisti izražamo solidarnost s padlimi za svobodo

Španije in ponovno poudarjamo naše prepričanje o nujnosti, da vse demokratične sile sveta storijo, kar morejo, da se preneha zatiranje španskega ljudstva.» Saragat pa je izjavil: «Strahoten zločin Francove diktature se pridružuje celji vrsti žalostnih dogodkov za špansko ljudstvo, ki se trdo bori za ponovno pridobitev svobode. Strahote diktature nam bolj kot kdaj koli dajejo čutili neizmerno vrednost politične demokracije ter dolžnost kulturnih ljudi, da jo branijo in utrjujejo.»

List nadaljuje, da se Hruščov še dalje bori za zmago miroljubnega sožitja in za sodelovanje z vsemi državami, z vsemi narodi, ter pripominja: «Tudi Jugoslavijo navduhuje načela sodelovanja z vsemi državami in z vsemi narodi na podlagi politike mira in medsebojne koristi. Ta temeljna načela politike obeh držav imajo odločilen vpliv na odnose med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo, ki se vsak dan bolj poglabljajo in razvijajo.»

«NIN» o obisku Hruščova v Jugoslaviji

BEOGRAD, 17. — Beograjski tednik «Nin» komentira danes bližnji

